

Aitu pārraudzības veikšana ganāmpulkā

Aitu pārraudzības gads ir no 1. jūlija līdz nākamā gada 30. jūnijam. Lai uzsāktu pārraudzību savā ganāmpulkā, Lauksaimniecības Datu Centra (LDC) mājas lapā - sadaļā "Dokumentu iesniegšanas kārtība un veidlapas"/"Veidlapu paraugi un aizpildīšanas kārtība", jāaizpilda 26. veidlapa, kurā jānorāda ganāmpulka un novietnes numurs un tikai viena no metodēm (skat. 1.att.). A metodi iesniegumā norāda, ja pārraudzību veiks pārraugis, kuram ir atbilstošs sertifikāts. B metodi norāda gadījumā, ja pārraudzību veiks ganāmpulka īpašnieks, kas nokārtojis atbilstošu apliecību pārraudzības darba veikšanai vienā ganāmpulkā.

1. attēls

Pielikums aitu pārraudzības darba veikšanai

A	P	0	-						
---	---	---	---	--	--	--	--	--	--

(ne aizpildīt, uzsākot pārraudzību)

Lauksaimniecības datu centrs, Republikas laukums 2, Rīga, LV-1010

Nepieciešamā informācija par aitu pārraudzības darba veikšanu ganāmpulkā

Nosacījums	Dati
Ganāmpulka Nr.	L V [] [] [] [] [] [] [] []
Novietnes Nr.	L V [] [] [] [] [] [] [] []
Novietnē veiktā pārraudzības metode	<input type="checkbox"/> A <input type="checkbox"/> B
Pārraudzības veids novietnē	<input type="checkbox"/> vaislas <input type="checkbox"/> gaļas
Pārraudzības darba veicējs pie "B" metodes (ĪPAŠNIEKA vai viņa pilnvarotās personas vārds, uzvārds)	
Pārraudzības darba veicēja personas kods	[] [] [] [] [] [] - [] [] [] [] [] []
Pārraudzības darba veicēja apliecības numurs	[] [] [] [] [] []
Sertificēta pārrauga vārds un uzvārds	
Sertificēta pārrauga personas kods	[] [] [] [] [] [] - [] [] [] [] [] []
Sertificēta pārrauga sertifikāta numurs	[] [] [] [] [] []
Informācijas publicēšana: piekrišanu savam ganāmpulka dzīvnieku reģistra un pārraudzības datu izmantošanai zinātniskiem pētījumiem un dažādu pārskatu sagatavošanai, kā arī ļauj pārraugam izmantot ganāmpulka datus elektroniskā veidā	<input type="checkbox"/> piekrišanu

Datums: [] [] [] [] [] [] [] []

[] [] [] [] [] [] [] []
Īpašnieka vai viņa pilnvarotās personas paraksts

[] [] [] [] [] [] [] []
Paraksta atšifrējums (vārds, uzvārds)

Kā arī norāda pārraudzības veidu vienā novietnē un aizpilda datus par pārraugu. Ailīte “Informācijas publicēšana” ir obligāti jāaizpilda ar atzīmi, ka persona piekrīt ganāmpulka datu apstrādei. Ja mainās jebkāda informācija, arī tad ir jāpaziņo LDC par izmaiņām, atsūtot aizpildītu 26.veidlapu, kas atrodama mājas lapā.

Svarīgs nosacījums ir veidlapu parakstīt un iesniegt oriģinālu jebkurā LDC reģiona filiālē vai sūtīt pa pastu uz adresi: LDC Republikas laukums 2, Rīga LV-1010. Pēc dokumenta saņemšanas, pārraudzības uzsākšana tiks fiksēta datu bāzē, ko veic LDC speciālists Aitu pārraudzības sistēmā (APS). Pēc reģistrētas pārraudzības ganāmpulkā, pārraugam ir iespēja izdrukāt kontroles lapas LDC mājas lapas sadaļā – pārraudzība/izvēlas pārraudzības tipu, un, uzspiežot uz šīs pogas, atveras jauns logs (2. att).

2. attēls

Pārraudzības līgums: AP0-30370
Pārraudzības sākums: 18.12.2015
lepiekšējā kontrole jēriem
Kontroles datums: 24.08.2018 **Izdrukas datums:** 27.06.2018
lepiekšējā kontrole pieaugušajiem
Kontroles datums: - **Izdrukas datums:** 18.06.2016
lepiekšējā kontrole vaislai audzējamajiem
Kontroles datums: 12.06.2016 **Izdrukas datums:** 08.08.2018

Ganāmpulks: LV [redacted]

Kontroles lapas:	Atskaites lapas:	Kopsavilkums:
<input checked="" type="radio"/> Jēriem <input type="radio"/> Vaislai audzējamajiem	Dzīvnieka Nr. : <input type="text"/> Lapas tips: <input type="text" value="Dzīvmasa"/> Kontroles datums: - <input type="text"/>	Pārraudzības gads: <input type="text"/> / <input type="text"/> Novietne: <input type="text"/> Atskaites veids: <input type="text" value="Dzīvnieku vērtējums klasēs"/>
<input type="button" value="Drukāt kontroles lapas"/>	<input type="button" value="Drukāt atskaites lapas"/>	<input type="button" value="Drukāt kopsavilkumu"/>

Kontroles lapas nr.	Novietne	Veids	Termiņš	Izdrukas datums	Kontroles datums	Ievades datums	Dzēst lapu
AP- [redacted]	LV [redacted]	Vīlnas īpašības		08.08.2018	12.06.2016	08.08.2018	
AP- [redacted]	LV [redacted]	Dzīvmasa	17.08.2018 - 21.09.2018	27.06.2018	24.08.2018	27.08.2018	
AP- [redacted]	LV [redacted]	Dzīvmasa	09.08.2018 - 04.09.2018	27.06.2018	24.08.2018	27.08.2018	

Logā izvēlas un atzīmē, kurās kontroles lapas ir nepieciešamas - jēriem vai vaislai audzējamajiem. Ja atzīmē, ka kontroles lapas drukās jēriem, tad izvēlas lapas tipu - “Dzīvmasa”

Atskaites lapas:

Dzīvnieka Nr. :

Lapas tips:

un spiež uz pogas ”Drukāt kontroles lapas”.

Pārraudzības gadā dzīvnieku produktivitātes rādītājus reģistrē LDC sagatavotās kontroles lapās, šos datus pēc tam apstrādā LDC aitu pārraudzības datu bāzē. Lūdzam rūpīgi pārdomāt kontroles lapas izdrukāšanas brīdi, lai tajās maksimāli būtu iekļauti visi dzīvnieki, kam nepieciešams vērtējums. Pretējā gadījumā būs nokavēts jēru vērtēšanas termiņš, un sistēmā izveidot jaunas kontroles lapas ar vērtējamajiem dzīvniekiem nebūs iespējams.

Katras kontroles lapas augšējā daļā ir iekļautas ziņas par ganāmpulku (nosaukums, numurs, adrese, ganāmpulka īpašnieka vārds un uzvārds, novietnes reģistrācijas numurs, dzīvnieku grupa, kontroles lapas izdrukas datums, pārraudzības veids un metode, kā arī pārraudzības veicēja vārds un uzvārds, sertifikāta

numurs un apliecības numurs (ja pārraudzība tiek veikta pēc B metodes). Tālāk seko ziņas par vērtējamajiem dzīvniekiem, kurā redzami dzīvnieku identitātes numuri, vārdi (ja tādi ir), dzimums, šķirne un dzimšanas datums. Visiem vērtējamajiem dzīvniekiem redzams arī mātes identitātes numurs. Tālāk seko tukšās ailītes, kuras pārraugiem ir jāaizpilda. Visas izdrukātās KONTROLES UN ATSKAIŠU lapas ir ar unikālu identifikācijas numerāciju, kas sastāv no 8 cipariem (AP-xxxxxxx).

Pārraudzības darba veicējs kontroles lapas augšdaļā ieraksta kontroles datumu. Pārraudzības uzdevuma datums nedrīkst būt ātrāks nekā to pieļauj uzdevuma izpildes termiņš. Iegūtos rādījumus skaidri ieraksta tabulās. Pārraugi un īpašnieki pārbauda un ar saviem parakstiem apliecina kontroles lapās ierakstīto datu patiesumu. Svarīgi aizpildītu kontroles lapu iesūtīt laicīgi. Jābūt iesūtītām visām kontroles lapām, kuru pārraudzības uzdevums ir veikts norādītajā termiņā. Visas veikto mērījumu kontroles lapas sūta LDC vai reģionu filiālēm papīra formātā ar Latvijas pasta vai kurjera starpniecību vai sūta elektroniski uz e-pastu:ldc@ldc.gov.lv. Tur dati tiks ievadīti datu bāzē APS (Aitu Pārraudzības Sistēma). Pirms datu ievades LDC nav pieļaujams, ka lapa tiek izdzēsta.

AP-██████	LV-██████	Dzīvmasa	09.07.2018 - 09.08.2018	29.05.2018	09.07.2018	28.08.2018	Dzēst	Nedrīkst nospīest šo pogu
AP-██████	LV-██████	Dzīvmasa	30.06.2018 - 22.07.2018	29.05.2018	30.06.2018	06.07.2018	Dzēst	
AP-██████	LV-██████	Vilnas īpašības	22.05.2018 - 11.11.2018	22.05.2018			Dzēst	
AP-██████	LV-██████	Eksterjers	22.05.2018 - 11.11.2018	22.05.2018		Ievadīt	Dzēst	

Ja aizpildītās kontroles lapas par jēru dzīvmasu, eksterjeru un vilnas vērtējumu netiks iesūtītas, tad vērtējamais dzīvnieks pārraudzības gadā nesaņems vērtējumu.

Pārraudzības gada laikā visiem aitu pārraudzībā esošajiem ganāmpulkiem LDC **galas pārraudzībā** ir jāiesūta kontroles lapa (-as jēru novērtēšanai. **Vaislas aitu pārraudzībā:** kontroles lapa (-as) jāiesūta jēru novērtēšanai un vaislai audzējamo aitiņu (VAA) un teķišu (VAT) novērtēšanai.

Kontroles lapas aizpildīšanas brīdī ir svarīgi, ka pārrauga sertifikāta vai pārraudzības apliecības īpašnieka dokuments ir derīgs t. ir, vai konkrētais saimniecības pārraugi ir tiesīgs darboties aitu audzēšanas saimniecībā. LDC aitu pārraudzības programmā nebūs iespējams ievadīt datus, ja kādam no ekspertiem nav atbilstoša kvalifikācija vai būs beidzies apliecības derīguma termiņš. Lūdzam savlaicīgi pārbaudīt dokumentus, kas ļauj veikt pārraudzību aitu ganāmpulkos!

Kontroles lapa jēru novērtēšanai

Dzīvnieki, kas kontroles lapas izdrukāšanas brīdī jau bija pārdoti citam īpašniekam vai nokauti, bet līdz 70 dienu vecuma sasniegšanai bija dzīvi un atradās šajā novietnē, arī ir iekļauti vērtējamo dzīvnieku sarakstā (kontroles lapā). Tādēļ aitas nedrīkst pārvietot, kamēr nav iegūti dati par dzīvmasu, jo dzīvnieks nesaņems vērtējumu.

Kontroles lapas sākuma daļā uzrādīta informācija par kontroles termiņu līdz kuram jāveic attiecīgo aitu svēršana. Katrai kontroles lapai ir konkrētais izpildes termiņš. Sistēma uzrāda izdrukas datumu, ko redzam uz kontroles lapas (AP-xxxxxxx) tās drukāšanas brīdī. Kontroles datums lapā ir jāieraksta pārraugam ar roku.

Lai iegūtu tukšas sveramo jēru dzīvmasas kontroles lapas, vispirms tās ir jāizdrukā, tikai pēc tad drīkst veikt svēršanas procesu, kas jāveic vienā dienā. Jēru dzimšanas svarus, kā arī nedzīvi dzimušos jērus, ir jāziņo dzīvnieku reģistru kārtībā.

Pirmo reizi vērtēšanu veic abu dzimumu jēriem 60. līdz 95. dzīves dienai, kā arī ņem vērā mātes vidējo auglību visā tās izmantošanas laikā un jēra dzīvmasu, kas koriģēta uz 70 dienu vecumu datu bāzē. Jēru koriģētās dzīvmasas prasības un vērtējums punktos 70 dienu vecumā ir noteikts katrai aitu šķirnei atsevišķi atbilstoši Latvijas ciltsdarba programmām.

Lai novērtētu aitu māti vai teķi, LDC jābūt iesniegtām jēru kontroles lapām, jo pieaugušo vaislas aitu vērtējumā tiek ņemta vērā tā pēcnācēju kvalitāte. Iegūtos rādījumus skaidri ierakstīt izdrukātajā kontroles lapā ailītē “Svēršana dzīvmasa, kg” (3. att.).

3.attēls

AP-03708		JĒRI		Termiņš: no 28.06.2018 līdz 04.07.2018			
Ganāmpulks	LV	Pārraudzība		Sertifikāts	XXXX		
		veids	metode	Apliecība	XXXX		
Novietne	LV	Vaislas		B			
		Izdrukas datums	28.06.2018	Pārrauga paraksts			
		Kontroles datums		Ipašnieka paraksts			

Nr. p.k.	Identifikācijas nr. Vārds	Dzimums	Šķirne	Dzimisšanas datums	Māte	Svēršana dzīvmasa, kg	Eksterjera kļūdu kodi
1	LV	V	LT	01.04.2018	LV		
2	LV	V	XX	31.03.2018	LV		
3	LV	V	XX	02.04.2018	LV		
4	LV	V	LT	02.04.2018	LV		
5	LV	S	LT	02.04.2018	LV		

Jēru kontroles lapas izdrukā redzama informācija par ganāmpulka datiem, kurā veikta pārraudzība. Šī informācija LDC sistēmā uzrādās automātiski tiklīdz tiek izveidota jauna kontroles lapa. Trešajā attēlā redzamas vēl neaizpildītas lapas paraugs.

Konkrētajā piemērā redzam, ka jēru svēršana jāveic no 28. jūnija līdz 4. jūlijam 2018. gadam. Ātrāk datus aitu pārraudzības sistēmā ievadīt nebūs iespējams, kā arī kontroles datums nedrīkst būt ātrāks nekā tas ir norādīts uz LDC sistēmā izveidotajām lapām. Kontroles datumu un svēršanas rādījumus jāraksta kontroles lapā tam paredzētajās ailītēs.

Jēra novērtēšana notiek pēc vidējās aitu mātes auglības visā izmantošanas periodā, kā arī pēc dzīvmasas, pārrēķinot uz 70 dienu vecumu. Piešķirto punktu skaits ir atkarīgs no tā, kādā skaitā jērs ir piedzimis. Dzīvmasas rādījumu kontroles lapās norāda ar precizitāti 0.1 kg, svērumus ieraksta ailē “Svēršana dzīvmasa, kg”. Iegūtos rezultātus izmanto jēru kvalitātes un vaislas teķu kvalitātes novērtēšanai. Jābūt reģistrētiem visiem aitu dzimšanas svāriem, pretējā gadījumā, pēc jēru atšķiršanas svara ievades LDC sistēmā, visu jēru izmantošanas virziens tiks uzskatīts kā “Brāķis”, to sistēma aprēķinās automātiski.

Drukājot nākošo kontroles lapu jēriem, tajā būs tikai tie jēri, par kuriem LDC nebūs saņemta informācija par jēru vērtēšanu. Nākošo kontroles lapu jēriem drīkst drukāt tikai tad, kad sadaļā “Atskaites lapas” ir pieejama informācija par iepriekšējās kontroles lapas apstrādi.

Pēc datu ievades LDC sistēmā, pieejama jēru atskaites lapa (4. att.). Redzam kā tiek apstrādāti dati par jēru novērtējumu aitu pārraudzības programmā LT šķirnes aitām.

Atskaites lapa AP-0370 JĒRI

Ganāmpulks	LV	Pārraudzība			
		veids	metode	grupa	Izdrukas datums
Novietne	LV	Vaislas	A	0	16.08.2018
		Pārraugš	xxx		
		Pārraugš	xxx		
		Kontroles datums	30.06.2018		

Nr.p.k	Identitātes nr. Vārds	Dzimums	Šķirne	AM auglība		Svērsana				Eksterjera kļūdu kodi	Punkti kopā	Klase	Virziens
				Vērtējums	Punkti	Dzīvmasa, kg	Koriģētā dzīvmasa, kg	Dzīvmasas pieaugums, gid	Punkti				
1	LV	S	LT	200	10	18,5	19,8	221	10		20	Elite	V
2	LV 3-2-85	S	LT	150	7	19	21,4	272	10		17	Elite	V
3	LV	V	LT	200	10	18,4	20,6	242	10		20	Elite	V
4	LV 14-2-50	V	XX			19	20,7	249					

Katram novērtētajam jēram tiek fiksēta viņa mātes auglība un vērtējums punktos: 1.) jēra dzīvmasa, 2.) koriģētā dzīvmasa 70 dienu vecumā un 3.) dzīvmasas pieaugums grami/ diennaktī. Ja novērtētais jērs ir bez eksterjera kļūdām, tad ailīte” eksterjera kļūdu kodi” paliek neaizpildīta. Aiļu “Klase” un “Virziens” informācija norāda, kā turpmāk jērs tiks izmantots. 4. attēlā redzam, ka novērtētie dzīvnieki ir Elītes klases, un tie ir izmantojami vaislai. Sarakstā ceturtais dzīvnieks nav saņēmis punktu kopvērtējumu, jo tas ir XX (krustojuma vai nezināmas izcelsmes) dzīvnieks. Vērtējumu dzīvnieks nesaņem, ja viņa māte ir novērtēta kā 2. klases dzīvnieks vai nav saņēmusi vērtējumu par auglību. Tā kā šis dzīvnieks tika novērtēts pirmo reizi, tad dzīvmasa tika fiksēta un aprēķināta kā koriģētā dzīvmasa un dzīvmasas pieaugums gramos diennaktī, taču punktu kopvērtējumu tas neiegūst.

Kontroles lapa, kas satur informāciju par muskuļu attīstības (US) rādītājiem, drukājama par aitām un teķiem tikai gaļas tipa saimniecībās divām šķirnēm Dorperas (DOR) un Sufolkas (S) šķirnes jēriem. USG (muskuļu attīstības vērtējuma) kontroles lapās (5.att.) jānorāda ultrasonogrāfijas mērījumi, precīzāk - taukaidu un muskuļaudu biezums milimetros. To mēra pret 13.ribu 90 līdz 120 dienu veciem dzīvniekiem. Piektajā attēlā redzam, ka mērījumi ir jāveic Sufolkas šķirnes aitām. Gaļas tipa aitu vērtēšanā izmanto ķermeņa platumu krūšu un krustu daļā, kā arī muskulatūras attīstību.

AP-0370 USG

Termiņš: no 08.08.2018 līdz 07.09.2018

Ganāmpulks	LV	Pārraudzība		Sertifikāts	XXX
		veids	metode	Aplicība	XXX
Novietne	LV	Vaislas	A		
		Izdrukas datums	06.06.2018	Pārrauga paraksts	
		Kontroles datums	...	Īpašnieka paraksts	

Nr. p.k.	Identitātes nr. Vārds	Dzimums	Šķirne	Dzīšanas datums	Māte	Ultrasonogrāfija, mm		Eksterjera kļūdu kodi
						taukaudi	muskuļi	
1	LV	S	S	10.05.2018	LV			
2	LV	V	S	10.05.2018	LV			
3	LV	V	S	10.05.2018	LV			
4	LV	V	S	10.05.2018	LV			

Iegūtos rādījumus ieraksta US kontroles lapā un norāda eksterjera kļūdu, ja tāda ir. Pēc saņemtajām USG kontroles lapām LDC sistēmā fiksē mērījumus un rezultātā pārbaugam ir pieejamas atskaites lapas “JĒRI Gaļas” (6. att.). Paraugā šie dati apkopoti par Sufolkas šķirnes aitām.

6. attēls

Atskaites lapa AP-0370		JĒRI Gaļas		Pārraudzība			Izdrukas datums		Izdrukas datums	
Ganāmpulks	LV	veids	metode	grupa	Svēršanas	Ultrasonogrf.	Svēršanas	Ultrasonogrf.	Svēršanas	Ultrasonogrf.
Novietne	LV	Vaislas	A	0	17.09.2018	17.09.2018	05.07.2018	04.08.2018		
		Pārbaugs	XXX							
		Pārbaugs								

Nr.p.k	Identitātes nr. Vārds	Dzimums	Šķirne	Svēršana		Ultrasonogrāfija, mm		Ultrasonogrāfijas indekss			Eksterjera kļūdu kodi	Punkti kopā	Klase	Virziens
				Dzīvmasa, kg	Punkti	taukaudi	muskulji	taukaudu	muskulju	kopējais				
1	LV 30	V	S	23,8										
2	LV 30	S	S	22,5		1,5	22,3							
3	LV 30	S	S	21,9		1,2	12,8							
4	LV 30	S	S	18,8		1,4	20,9							

Attēlā redzams, ka mērījumi ir veikti gan teļiem, gan aitām. Atskaites lapas “JĒRI Gaļas” tabulā automātiski uzrādās dati par iepriekš ievadīto dzīvmasu datiem, taukaudu un muskuļu US mērījumiem. Ja dzīvnieks konkrētajā termiņā netika novērtēts, tad atbilstošās ailītes atskaites lapā palika tukšas.

Tāpat ultrasonogrāfijas mērījumi jāveic Dorperas šķirnes abu dzimumu aitām. Atskaites lapas paraugs redzams 7. Attēlā.

7. attēls

Atskaites lapa AP-0370		JĒRI Gaļas		Pārraudzība			Izdrukas datums		Izdrukas datums	
Ganāmpulks	LV	veids	metode	grupa	Svēršanas	Ultrasonogrf.	Svēršanas	Ultrasonogrf.	Svēršanas	Ultrasonogrf.
Novietne	LV	Vaislas	A	0	17.09.2018	17.09.2018	06.08.2018	24.08.2018		
		Pārbaugs	XXX							
		Pārbaugs								

Nr.p.k	Identitātes nr. Vārds	Dzimums	Šķirne	Svēršana		Ultrasonogrāfija, mm		Ultrasonogrāfijas indekss			Eksterjera kļūdu kodi	Punkti kopā	Klase	Virziens
				Dzīvmasa, kg	Punkti	taukaudi	muskulji	taukaudu	muskulju	kopējais				
1	LV A	V	DOR	36,5		2	32							
2	LV G	S	DOR	27,2		1,8	29,9							

Lapā automātiski uzrādās informācija par ganāmpulku un novietni, kurā šie jēri atrodas. Kontroles lapā tiek uzrādīti dati par svēršanas kontroli (datumu), ultrasonogrāfijas izdrukas datumu, redzami iepriekš reģistrētie svēršanas rādījumi Dorperas šķirnes aitām LDC sistēmā, kā arī reģistrētie taukaudu un muskuļaudu mērījumi. Šādi mērījumi veicami gaļas tipa šķirnēm.

Pārbaugs aizpilda kontroles lapu, ierakstot, piemēram, taukaudi 2.0mm un muskuļaudi 32mm, aiz komata norāda vienu ciparu.

Kontroles lapā atzīmē eksterjera kļūdu kodu, ja tāda ir - ieraksta ailītē “eksterjera kļūdu kodi”. Dažkārt var nebūt norādīts ciparu kods, bet gan apzīmējums “M”. Tas arī nozīmē, ka vilnsegā ir skaidri saskatāmi melni matiņi. Jēru eksterjera kļūdas un nepilnības ir uzrādītas 1. tabulā. Kods tiek norādīts ar izteiktības pakāpi 1 līdz 3, kur:

1 – eksterjera kļūda ir izteikta vāji,

2 – izteikta vidēji,

3 – eksterjera kļūda ir izteikta, piemēram kļūdas kods 22³, kas nozīmē, ka aitam ir izteikti balti segmati uz kājām. Kļūdas izteiktības pakāpe jānorāda obligāti.

1. tabula

Jēru eksterjera kļūdu un nepilnību apzīmējumi

Kermeņa daļa	Eksterjera kļūdas raksturojums	Kļūdas apzīmējums
Galva	Nepareizs sakodiens	1
	Cieti ieradži	16
	Ragi	20
	Balti segmati uz sejas vai ausīm	17
Kājas	Mīksti vēziši	11
	X veida kāju stāvotne	12
	Zobenveida kāju stāvotne	13
	Mucveida kāju stāvotne	14
	Balti segmati	22
Vilnsega	Melni pigmentēti vilnas matiņi	15
Sēklinieki	Nesimetriski, lieli vai mazi, kriptonhisms	18

Ja eksterjera kļūdai ir norādīta trešā izteiktības pakāpe, tad aita tiek brāķēta. LDC saņemto un ievadīto dzīvmasa rādījumu rezultātus varam redzēt jēru atskaites lapā. “Eksterjera kļūdu kodu” ailītē uzrādās apzīmējums “X”, tas nozīmē, ka dzīvnieks vērtējumu nesaņems. Visbeidzot, apstrādājot jēru kontroles lapu sistēmā, jēriem tiek piešķirta kopvērtējuma klase un audzēšanas virziens. Atkarībā no punktu skaita un šķirnes tiek piešķirta visaugstākais novērtējums - Elites klase, pēc tam 1. vai 2. klase un visliktāk novērtētais dzīvnieks tiek uzskatīts par brāķi. Ja jērs tiek novērtēts ar vismazāko punktu skaitu, tas nozīmē, ka turpmāk tas nav derīgs audzēšanai. Tas var būt par iemeslu tam, ka jēra dzīvmasa nav pietiekama atbilstoši ciltsdarba programmas prasībām. Aitas un teļus, kuri atstāti audzēšanai, atkārtoti vērtē 9 līdz 18 mēnešu vecumā. Jāatzīmē, ka liela nozīme ir tam, kādā skaitā jērs ir piedzimis. Jēriem, kas dzimuši pa vienam un ir novērtēti, tiks piešķirts virziens – kaušanai (K). Jērus ar visaugstāko punktu skaitu audzē vaislai (V). Jēru vērtējumu, atkarībā no ciltsdarba programmām un dzīvnieka dzimuma, nosaka pēc iepriekš sastādītas vērtējuma tabulas (skat. 2. tab.).

Dažāda vecuma aitū izmantošanas virziena piešķiršana

LT un VMV

punkti	klase	virziens
16+	E	V (t, a)
14 - 15	I	V (a) K (t)
12 - 13	II	G (a) K (t)
- 11	B	K (a, t)

R

punkti	klase	virziens
16+	E	V (t, a)
14 - 15	I	V (a) K (t)
12 - 13	II	G (a) K (t)
- 11	B	K (a, t)

DOR un S

punkti	klase	virziens
8 - 9	E	V (t, a)
6 - 7	I	V (a) K (t)
3 - 5	II	G (a) K (t)
-2	B	K (a, t)

Apzīmējumi:

LT – Latvijas Tumšgalve,
 VMV – Vācijas merino vietējā,
 R – Romanovas,
 DOR – Dorperas,
 S – Sufolkas,
 V- Vaislai,
 G – Gaļai,
 K – Kaušanai
 E – Elite
 B - Brāķis
 t– teķis,
 a - aita

Punkti netiek piešķirti arī tad, ja jēram ir konstatēta kāda no eksterjera kļūdām. Punktu skaitu aitū šķirnēm piešķir pēc šādām ciltsdarba programmām Latvijā. Tās ir šādas:

- Latvijas Tumšgalves,
- Vācijas merino vietējās,
- Romanovas,
- Sufolkas,
- Dorperas šķirnes aitām. Latvijā audzējamo aitū šķirņu ciltsdarba programmu apraksti ir pieejami LDC mājas lapā : <http://www ldc gov lv/lv/likumdosana/nacionala/>

Kontroles lapas vaislas aitu un teķu novērtēšanai

Iespēja izdrukāt kontroles lapas ir pārraugiem vai to ganāmpulka īpašniekiem LDC mājas lapas sadaļā/ ganāmpulka reģistrs. Drukājot lapas, izvēlas un norāda, ka tās tiks drukātas vaislai audzējamajām

Kontroles lapas:

- Jēriem
 Vaislai audzējamajiem

Drukāt kontroles lapas

aitām . Spiež uz pogas “Drukāt kontroles lapas”. Vērtēšanas eksperti vaislai audzējamās aitas un teķus vērtē pēc konstitūcijas tipa, eksterjera un dzīvmasas. Izdrukājot kontroles lapas pieaugušajām vaislas aitam un teķiem, jāņem vērā, ka tajā būs iekļauti tie dzīvnieki, kuru vecums kontroles lapas drukāšanas brīdī ir 9 - 18 mēnešiem (270–540 dienas).

Lineāro eksterjera vērtējumu veic vismaz divi vērtēšanas eksperti, kuriem ir atbilstošs sertifikāts. Vērtējums dzīvniekam būs tikai tad, ja aizpildīti kontroles lapās svēršanas dati, vilnas īpašības, kā arī aitu mātēm noziņoti dati par atnešanos un jēru atšķiršanu, atzīmējot arī dzimušo jēru svarus. Lai varētu pareizi novērtēt pieaugušās vaislas aitas un teķus, tad pirms pieaugušo dzīvnieku datu aprēķina Datu centrā ir jābūt saņemtai un apkopotai informācijai par tekošajā pārraudzības gadā dzimušajiem jēriem, jo aitu māšu un teķu vērtējums ir atkarīgs no visu pēcnācēju vidējā vērtējuma šajā pārraudzības gadā. Atkarībā no novērtējuma ar eksterjera kļūdas kodu audzēšanai domātu aitu piešķirtā klase ir “Brāķis”, līdz ar to uzskata, ka aita novērtēta gaļas virzienu audzēšanai, bet teķiem – klase “Brāķis”- norāda, ka tālākai izmantošanai tas nav derīgs. Dzīvnieka izmantošanas virziens atkarībā no vērtējuma, uzsākot vaislas darbību, kontroles un atskaites lapā norādīti ieraksti kā, piemēram, K – kaušanai.

Vērtējot vilnu, aizpilda kontroles lapu ar nosaukumu “Vilnas īpašību vērtēšana” (8. att.). Ziņas par ganāmpulku un pārraugu, uzrādās automātiski. Lapā tiek iekļauti tie dzīvnieki, kas uz to periodu ir jāvērtē. Tāpat kā iepriekšējās kontrolēs, arī vilnas vērtēšanas kontroles datums nedrīkst būt norādīts ātrāks nekā redzams lapas augšējā labajā stūrī. Piemērā redzam, ka vilnu drīkst vērtēt no 10. marta 2018. gada līdz 10. decembrim 2019. gadam.

8. attēls

AP-0370-███ VILNAS ĪPAŠĪBU VĒRTĒŠANA Termiņš: no 10.03.2019 līdz 10.12.2019

Ganāmpulks	LV █████	Pārraudzība	
		veids	metode
Novietne	LV █████	Vaislas	A
		Izdrukšanas datums	28.08.2018
		Kontroles datums	..-.-
Sertifikāts	xxx	Pārrauga paraksts	
Apliecība	XXX	Īpašnieka paraksts	

Nr. p.k.	Identitātes nr. Vārds	Dzimums	Šķirne	Vilnas īpašības					
				Smalkums, (Klase)	Biezums	Izlidzinātība	Vilnojums	Taukvielā	Tumšie mati
1	LV █████	S	VMV						

Lapā jāveic ieraksti tukšajās ailītēs. Vilnas vērtēšanas speciālisti vērtē vilnas smalkumu. Tam jābūt– 48 – 56 smalkuma klasei. Vilnas smalkumu pēc Bradforda sistēmas attiecīgas smalkuma klases ierakstu izdara ar numuriem. Piemēram: 48., 50., 56. Jānosaka vilnas matiņu biežums. To nosaka vilnsegas galvenajā daļā, aptaustot apvilnojumu uz sāna, kā arī pēc šķirtnes platuma pie ādas.

Kontroles lapā apzīmē un ieraksta šādi:

BB – ļoti bieza vilna.

B – bieza vilna.

BR – reta vilna.

BR-- ļoti reta vilna.

Vilnas izlīdzinātība nosakāma pēc vilnas matiņu smalkuma. To apzīmē šādi:

- I vilna izlīdzināta,
- I- neizlīdzināta ir tikai uz gurniem un ciskas,
- NI vilna neizlīdzināta.

Eksperti vērtē arī tauksviedru krāsu un vilnas viļņojumu. Kontroles lapā vilnas viļņojuma vērtējums ir jāapzīmē šādi:

V-labi izteikts, normāls viļņojums no šķipsnas pamata līdz tās galam,

VL-labi izteikts, normāls viļņojums 2/3 no šķipsnas garuma

VS- viļņojums saspiests,

VI-viļņojums izstiepts jeb lēzens,

VC-viļņojums cilpveida. Tauksviedri vilnsegā tiek apzīmēti šādi:

TS Normāls tauksviedru daudzums un kvalitāte,

TS- tauksviedru maz,

Ts+ tauksviedru daudz,

TS^{dz} tauksviedri dzelteni,

TS-^{dz} tauksviedri maz un dzelteni,

TS+^{dz} tauksviedri daudz un dzelteni, kā arī nosaka melno matiņu klātbūtni vilnsegā. Kļūda būtu balto segmatu klātbūtne uz kājām, sejas un ausīm, tādēļ kontroles lapā jāatzīmē ir kļūdu kods. Apzīmējumus var redzēt 1. tabulā. Pēc datu ievades LDC sistēmā, atskaites lapas rezultātus atsevišķi apskatīt nevar. Parasti vilnas vērtēšanu veic kopā ar eksterjera pazīmēm, līdz ar to vilnas atskaites rezultāti ir apskatāmi kopā ar eksterjera pazīmju novērtēšanu. Visi rezultāti ir pieejami atskaites lapā ar nosaukumu “Vaislai audzējamās aitiņas un teķi”.

Vaislas dzīvniekiem novērtē dzīvmasu un konstitūciju: jābūt K, jo vaislai izmanto audzējamās aitas un teķus, kuru konstitūcija ir novērtēta ar K, t. i., normāla, spēcīga konstitūcija, harmoniski veidots ķermenis ar labi attīstītiem, bet ne rupjiem kauliem, savukārt, āda ir blīva un bieza. Pārējie apzīmējumi:

KR rupja konstitūcija, kauli masīvi, bet āda irdena un bieza

KS smalka konstitūcija, nepietiekami attīstīti kauli, šaura galva, tievi kāju kauli un āda plāna.

K+ nelielas novirzes uz rupjas konstitūcijas pusi

K– nelielas novirzes uz smalkas konstitūcijas pusi. Ja vilnā atrod tumšos matiņu, tad kontroles lapā to atzīmē atbilstošajā ailītē.

Novērtējot eksterjeru, pārraug izdrukā un aizpilda lapu ar nosaukumu “Eksterjera vērtēšana”, (9. att.). Šajā lapā redzam, ka arī tai ir izpildes termiņš, kurā dzīvnieki ir jānovērtē. Katrai eksterjera kontroles lapai tiek piešķirts unikāls lapas numurs (AP-xxxxxxx), kas atrodas lapas kreisajā augšējā stūrī un sastāv no 8 cipariem.

Apskatot aitu, ir jānovērtē ķermenis, muskulatūra un kājas no četriem skatu punktiem. Dzīvnieks ir jānovieto uz cietas pamatnes. Kopējās ķermeņa pazīmes uz lineārās skalas vērtē no 1 līdz 9 punktu robežai. Šos punktus atzīmē atbilstošajā ailītē. Eksterjera vērtēšanas rezultātus datu bāzē var ievadīt vērtēšanas eksperti.

AP-0370		EKSTERJERA VĒRTĒŠANA		Termiņš: no 23.07.2018 līdz 27.03.2019	
Ganāmpulks	LV	Pārraudzība		Sertifikāts	XXXX
		veids	metode	Aplicība	XXXX
Novietne	LV	Vaislas		A	
		Izdrukas datums	11.05.2018	Pārrauga paraksts	
		Kontroles datums		Ipašnieka paraksts	

Nr. p.k.	Identitātes nr. Vārds	Dzimums	Šķirne	Dzīvmasa, kg	Konstitūcija	Ķermens										Eksterjera kļūdu kods									
						Liekums	Kopkrāšis	Košiņu plaušas	Ķermeņa dziļums	Mugurkauls	Krūšu stiprums	Sāksnēki / izņemti	Krūšu garums	Krūšu platumš	Auglītību plaušas		Auglītību pierādījums	Auglītību dziļums	Auglītību mērījumi	Pakāpiņš (nāvēkāji)	Pakāpiņš (no aizmācītiem)	Preķēkļi	Vācību stiprums	Kaulu kvalitāte	
1	LV	V	LT																						
2	LV	S	LT																						
3	LV	V	LT																						
4	LV	S	LT																						
5	LV	V	LT																						

“Eksterjera kļūdu kodu” ailītē ieraksta arī ķermeņa nepilnības (kļūdas), ja tādas ir. Tikai tad, kad tiks iesūtītas aizpildītas jaunaitu vilnas un eksterjera kontroles lapas, LDC sistēmā tiks apstrādāta atskaites lapa vaislai audzējamajiem dzīvniekiem (aitiņām un teķiem), kurā redzams vilnas un eksterjera novērtējums no iepriekš ievadītajām vaislas aitu kontroles lapām. To apstrādes rezultātā pēc konkrētās aitu šķirnes tiek piešķirti punkti, līdz ar to arī klase un turpmākais izmantošanas virziens. Novērtēto vaislai audzējamo aitu un teķu rezultātus var apskatīt atskaites lapā “Vaislai audzējamās aitiņas, teķi (10. att.).

Atskaites lapa AP-0370		VAISLAI AUDZĒJAMĀS AITIŅAS, TEĶI			
Ganāmpulks	LV	Pārraudzība		Datums	
		veids	metode	grupe	Izdrukas
Novietne	LV	Vaislas		A	
		Pārraugš	xxx	17.08.2018	03.06.2018
		Pārraugš			

Nr.p.k.	Identitātes nr. Vārds	Dzimums	Šķirne	Jēra vērtējums punktos	Vilnas īpašības						Eksterjera kļūdu kods	Svēršana		Konstitūcija	Punkti kopā	Klase	Virziens
					Skaņums (klase)	Bezums	Izšķiršamība	Vilņojums	Tasavienā	Tumšie mati		Dzīvmasa, kg	Punkti				
1	LV	S	LT	20	50	BB	I	V	TS			58	9	K	29	Elite	V
2	LV	S	LT	20	50	B	I	V	TS			62	10	K	30	Elite	V
3	LV	S	LT	19	56	BB	I	V	TS			57	9	K	28	Elite	V
4	LV	S	LT	20	56	B	I	V	TS			60	10	K	30	Elite	V
5	LV	S	LT	18	56	BB	I	V	TS			58	9	K	27	Elite	V
6	LV	S	LT	20	56	BB	I	V	TS	M	15x1	61	10	K	30	Elite	G

Šajā atskaites lapā apkopota visa informācija par vaislai novērtēto dzīvnieku. Redzam ziņas par vaislas dzīvnieka identitātes numuru (ID Nr.), dzimumu, šķirni un tālāk redzams vērtējums jēra vecumā, vilnas īpašības, svēršanas rādītājs un to piešķirto punktu skaits, kā arī eksterjera novērtējums.

Aitu māšu novērtēšana

Aitu māšu novērtēšanu veic vienu reizi gadā un tai vērtē dzīvmasu (kg), auglību (%) un jēru izaudzēšanu līdz atšķiršanai (%). Vaislai izmanto tās aitas, kuras ir ar atbilstošu dzīvmasu. Dzīvmasas prasības ir apkopotas tabulās/ sadaļā “Likumdošana” ciltsdarba programmās. Atkarībā no dzīvmasas rādījuma, vērtēšanas brīdī aitam tiek piešķirti punkti. Dzīvmasu sāk vērtēt no 9 mēnešu vecuma.

Novērtējot aitu māti, datus ņem vērā no iesūtītajām jēru kontroles lapām un vērā tiek ņemts atnesušo reižu skaits pārraudzības gadā. Piešķirto punktu skaits par auglību ir piešķirams atbilstoši ciltsdarba programmas prasībām, pēc jēru ieguves uz vienu atnesušos aitu māti. Pie dzimušo jēru reģistrēšanas, sniedz ziņas par visiem jēriem, kas dzimuši dzīvi vai citādāki, piemēram, nespējīgi dzīvojoši (līdz 24 stundām pēc dzimšanas ir nobeigušies). Mātes vidējo auglību aprēķina, izmantojot sekojošus datus par atnešanās reižu un dzimušo jēru kopskaitu. Ja aitu māte atnesusies pirmoreizi, tad auglības novērtēšanai izmanto koeficientu 1.5 (aitu mātes auglība: 1 jērs \times 1.5 \times 100=150%). Aitu mātes auglību aprēķina, skaidrojums ciltskartītē:

04/ 03/ 07/ 06.

04/aitu mātes vecums, gadi 03/ atnešanās reizes /07 dzimušo jēru skaits, /06 atšķirto jēru skaits

Vērtējot aitu mātes pēc jēru dzīvmasas 70 dienu vecumā, nosaka iegūto punktu skaitu katram jēram atsevišķi un aprēķina vidējo rādījumu. Pēc iegūto punktu skaita aitu mātes iedala klasēs: Elites klase, 1. klase, 2. klase vai brāķis. Ja aita ne reizi nav atnesusies, arī tad punkti netiek piešķirti. Mēdz būt ālavas. Tās ir aitas, kuras ir aplecinātas, taču nav atnesušās konkrētajā pārraudzības periodā vai nav reģistrēta atražošana. Vaislai izmantojamas ir tādas aitas, kas novērtētas kā Elites vai 1. klases dzīvnieki.

Vaislas teķu novērtēšana

Vaislas teķus vērtē vienu reizi gadā, pēc lecināšanas rezultātiem uz vienu atnesušos aitu māti, dzimušo jēru skaitu, nosakot dzīvmasu jēriem. Ja tekošajā gadā jēru nav, tad punktus vērtējamais teķis nesaņem. Vaislas teķus pēc 1.5 gadu vecuma visā dzīves laikā, katru gadu novērtē pēc aplecināto un grūsno aitu skaita un atnesušos aitu māšu vidējās auglības.

Vaislas teķus izaudzē tikai no dvīņiem dzimušiem jēriem, un ar Elites klases novērtējumu. Uz sākot vaislas darbību, teķim vērtē dzīvmasu, muskuļotību un eksterjeru (teķim jābūt sasniegušam vismaz 65 kg dzīvmasu). Tāpat ņem vērā teķa pēcnācēju skaitu un attīstību.

S un Dor šķirnes jēriem veic muskuļaudu un taukaudu vērtējumu ar ultrasonogrāfu. Teķiem, no kuriem tekošajā pārraudzības gadā nav iegūti jēri, bet viņi jau ir vērtēti, saglabā iepriekšējo vērtējumu.

Vaislai atstāj tādus dzīvniekus gan aitu mātes, kas teķus, kas ir pret *Skrepi* rezistenti (R_1) un selekcijai vēlams (R_2), bet izņēmuma gadījumos neitrālus (R_3) zināmas izcelsmes dzīvniekus. Pārraudzības gadam noslēdzoties, teķa vērtējuma kopsavilkumu var iegūt atskaišu lapās.

Atskaites lapas

Aitu māšu un teķu vērtējums veidots no pēcnācēju vidējā vērtējuma visa pārraudzības gadā. Kopsavilkums ir pieejams tabulu veidā. Izvēlas dzeltenajā laukumā:

Kopsavilkums:

Pārraudzības gads: /

Novietne:

Atskaites veids:

Dzīvnieku vērtējums klasēs

Izvēloties un atzīmējot vajadzīgo, varam iegūt kopsavilkumu šādām grupām:

- dzīvnieku vērtējums klasēs,
- ražības rādītāji ganāmpulkā,
- jēru ieguvī, auglību, saglabāšanu,
- vidējie rādītāji aitu mātēm un
- vidējie rādītāji teļiem.

Izvēlamies kopsavilkumu par dzīvnieku vērtējumiem klasēs (11. att.).

11. attēls

Pārraudzības līgums: AP0-30075
Pārraudzības sākums: 12.12.2016
Iepriekšējā kontrole jēriem
Kontroles datums: 19.07.2018 **Izdrukas datums:** 19.07.2018
Iepriekšējā kontrole pieaugušajiem
Kontroles datums: 30.06.2015 **Izdrukas datums:** 18.02.2016
Iepriekšējā kontrole vaislai audzējamajiem
Kontroles datums: 20.06.2018 **Izdrukas datums:** 08.08.2018

Ganāmpulks: LV [redacted]

Kontroles lapas: Jēriem Vaislai audzējamajiem

Atskaites lapas: Dzīvnieka Nr.: Lapas tips: Dzīvmasa Kontroles datums: -

Kopsavilkums: Pārraudzības gads: / Novietne: Atskaites veids: Dzīvnieku vērtējums klasēs

Drukāt kontroles lapas Drukāt atskaites lapas Drukāt kopsavilkumu

Kontroles lapas nr.	Novietne	Veids	Termiņš	Izdrukas datums	Kontroles datums	Ievades datums	Dzēst lapu
AP-0370	LV [redacted]	Eksterjers		08.08.2018	08.06.2017	08.08.2018	
AP-0370	LV [redacted]	Eksterjers		08.08.2018	21.12.2016	08.08.2018	
AP-0370	LV [redacted]	Eksterjers		08.08.2018	06.05.2016	08.08.2018	
AP-0370	LV [redacted]	Eksterjers		08.08.2018	14.12.2015	08.08.2018	
AP-0370	LV [redacted]	Eksterjers		08.08.2018	03.06.2015	08.08.2018	
AP-0370	LV [redacted]	Eksterjers		08.08.2018	09.04.2015	08.08.2018	



Kopsavilkums:

Pārraudzības gads: /

Novietne:

Atskaites veids: Dzīvnieku vērtējums klasēs

Drukāt kopsavilkumu

Ar kreiso peles taustiņu spiež uz pogas “Drukāt kopsavilkumu”

Lai iegūtu šādu informāciju (12. att.), sadaļā “Kopsavilkums” ar bultiņu izvēlās atskaites veidu un jāspiež uzizvēlnes laukuma “Dzīvnieku vērtējums klasēs”. Rezultātu apkopojums pieejams gan pārraudzības gada laikā, gan salīdzinot ar iepriekšējo pārraudzības gada datiem ganāmpulkā.

Aitu pārraudzības kopsavilkums		Pārraudzības gads 2017/2018				
Īdri par ganāmpulku		Izdrukāts 13.09.2018 10:03:17				
Dzīvnieku vērtējums klasēs						
Klase	Atšķīrot 70 dienu vecumā		9 – 18 mēnešu vecumā 5		Pieaugušie 6	
	Aitas	Teļi	Aitas	Teļi	Aitas	Teļi
Elite 1	200	180	61	10	244	
I klase 2	19	19			30	
II klase 3	16	14			13	
Brāķis 4	4	9			9	

Tabulā “Dzīvnieku vērtējums klasēs” tiek iekļauti visi novērtētie dzīvnieki, kuri atradās ganāmpulkā 2017/2018 pārraudzības gadā. Attēlā redzam, cik dzīvnieku ir novērtēti kā Elites klases dzīvnieki, kā arī kādā skaitā ir 1. un 2. klases dzīvnieki. Varam uzzināt, cik dzīvnieki ir novērtēti kā brāķis. Šajā piemērā redzam, ka 2017/2018 pārraudzības gadā ir četras aitas un deviņi teļi ar vērtējumu “Brāķis”. Tālāk 9 – 18 mēnešu vecumā ir 61 aita un 10 teļi. Pēdējā tabulas daļā (Pieaugušie) ietverti arī tie dzīvnieki, kas ir vecāki par 18 mēnešiem. Dzīvnieki, kam nav vērtējuma, netiek iekļauti šajā tabulā. Kā iedala novērtētos dzīvniekus pa klasēm, skatīt 3. tabulu.

3. tabula

Nr. p.k.	Rādītājs	Nosaukums/skaidrojums
1.	Elite	Elites klases aitas. Sieviešu un vīriešu dzimtas dzīvnieki, kas ieguvuši visaugstāko novērtējumu – Elites klasi. Svēršana notikusi 70 dienu vecumā.
2.	I Klase	Pirmā klase. Sieviešu un vīriešu kārtas dzīvnieki, kam piešķirts pirmās klases novērtējums 70 dienu vecumā.
	II Klase	Otrā klase. Sieviešu un vīriešu kārtas dzīvnieki, kam piešķirts otrās klases novērtējums 70 dienu vecumā.
4.	Brāķis	Brāķis. Sieviešu un vīriešu kārtas dzīvnieki, kam piešķirts brāķa klases novērtējums 70 dienu vecumā.
5.	Elites klase 9-18 mēn. vecumā	Šajā grupā skaita sieviešu un vīriešu dzimtas dzīvniekus, kam piešķirts Elites klases, pirmās, otrās klases vai brāķa novērtējums 9 līdz 18 mēnešu vecumā (vaislas darbības uzsākšanas vecumā).
6.	Pieaugušie	Pieaugušie sieviešu un vīriešu dzimtas dzīvnieki, kam piešķirts Elites, pirmās, otrās klases vai brāķa novērtējums vecākiem par 18 mēnešiem.

Ja vēlas uzzināt ražības rādītājus visā ganāmpulkā, tad izvēlas atskaites veidu “Ražības rādītāji ganāmpulkā”.

Kopsavilkums:Pārraudzības gads: / Novietne:

Atskaites veids:

Ražības rādītāji ganāmpulkā

Drukāt kopsavilkumu

un spiež uz pogas “Drukāt kopsavilkumu”. Rezultātā iegūst tabulu par ražības rādītājiem visā ganāmpulkā (13. att.).

13. attēls

Rādītāji		Vērtētiem dzīvniekiem			Pārējiem dzīvniekiem		
		Pārraudzības gads			Pārraudzības gads		
		Iepriekšējais	+/-	Pēdējais	Iepriekšējais	+/-	Pēdējais
Dzīvmasa piedzimstot, kg	1	A 3.7 (325)	+0.3 (-45)	4.0 (260)	3.7 (268)	+0.5 (**74)	4.2 (372)
		T 4.0 (329)		4.3 (249)	3.9 (319)	+0.6 (**46)	4.5 (365)
Dzīvmasa 70 d., kg	2	A 18.6 (255)	+0.2 (+60)	18.8 (345)	18.8 (210)	0.0 (**233)	18.8 (443)
		T 20.2 (277)	-0.4 (+17)	19.8 (294)	19.7 (217)	+0.1 (+219)	19.8 (436)
Dzīvmasas pieaugums līdz 70 d., g/d	3	A 211	+0	212	215	-6	209
		T 231	-10	222	224	-5	220
Dzīvmasa 9-11 m., kg	4	A 54.5 (32)					
		T					
Dzīvmasas diapazons 9-11 m., kg	5	A 49.5 / 62.4					
		T					
Vecuma diapazons 9-11 m., kg	6	A 9 / 11					
		T					
Dzīvmasa 12-18 m., kg	7	A 54.5 (32)					
		T					
Dzīvmasas diapazons 12-18 m., kg	8	A 49.5 / 62.4					
		T					
Vecuma diapazons 12-18 m., kg	9	A 9 / 11					
		T					

Tās augšējā malā kreisajā stūrī uzrādīta informācija “Dati par ganāmpulku”, (tā numurs, nosaukums un adrese). Augšējā labajā stūrī norādīta informācija par 2017/2018 pārraudzības gada datiem, bet var būt uzrādīts arī cits gads. Tālāk redzam lapas kopsavilkuma izdrukāšanas datumu un laiku, bet zemāk - lapas vidū attēloti ražības rādītāji ganāmpulkā. Šie dati salīdzināti ar tagadējo un iepriekšējo pārraudzības gadu gan aitām, gan teķiem. Iekļauta informācija par pārējiem dzīvniekiem, kas atradās ganāmpulkā. Šajā gadījumā dzīvmasas dati norādīti dažādos vecuma periodos gan aitām (A), gan teķiem (T) atsevišķi. Norādīta dzīvmasa piedzimstot, atšķirot, un pārējie svērumi (kg) dzīvniekiem 12 līdz 18 mēnešu vecumam. Pēc iegūto datu apstrādes varam secināt, kāds ir bijis ganāmpulka dzīvnieku stāvoklis pārraudzības gadā (4. tab.).

4. tabula

Nr. p.k.	Rādījums	Skaidrojums
1.	Dzīvmasa, piedzimstot, kg	Vidējā aitu (A) un teķu (T) dzīvmasa kilogramos piedzimstot, aprēķina vērtētiem dzīvniekiem iepriekšējā un pēdējā pārraudzības gadā. Tāpat vidējā dzīvmasa (kg) tiek aprēķināta nevērtētajiem (pārējiem) abu dzimumu dzīvniekiem, kas atradās ganāmpulkā.

2.	Dzīvmasa 70 dienu vecumā, kg	Vidējā aitū (A) un teķu (T) dzīvmasa kilogramos, atšķirot 70 dienu vecumā iepriekšējā un pēdējā pārraudzības gadā. Tāpat vidējā dzīvmasa kilogramos tiek aprēķināta nevērtētajiem abu dzimumu dzīvniekiem, kas atradās ganāmpulkā.
3.	Dzīvmasas pieaugums līdz 70 d., g/d	Vidējais dzīvmasas pieaugums aitām (A) un teķiem (T) līdz 70 dienu vecumam, aprēķināts gramos diennaktī iepriekšējā un pēdējā pārraudzības gadā. Rādījums aprēķināts arī nevērtētajiem dzīvniekiem.
4.	Dzīvmasa 9 – 11 m., kg	Vidējā dzīvmasa kilogramos vērtējamajiem dzīvniekiem 9 līdz 11 mēnešu vecumā, kā arī vidējo dzīvmasu aprēķina nevērtētajiem dzīvniekiem.
5.	Dzīvmasas diapazons, 9 – 11 m., kg	Vērtēto aitū (A) un teķu (T) vidējo dzīvmasas diapazonu kilogramos no 9 līdz 11 mēnešu vecumā, kā arī dzīvmasas diapazonu aprēķina nevērtētajiem dzīvniekiem.
6.	Vecuma diapazons 9 – 11 m.	Vidējais aitū (A) un teķu (T) vecuma diapazons no 9 līdz 11 mēnešu vecumā, kā arī vecuma diapazonu aprēķina nevērtētajiem dzīvniekiem.
7.	Dzīvmasa 12 – 18 m., kg	Vidējā aitū (A) un teķu (T) dzīvmasa kilogramos 12 līdz 18 mēnešu vecumā, kā arī dzīvmasu aprēķina nevērtētajiem dzīvniekiem.
8.	Dzīvmasas diapazons 12 – 18 m., kg	Vidējais aitū (A) un teķu (T) dzīvmasas diapazons kilogramos no 12 līdz 18 mēnešu vecumā, kā arī dzīvmasas diapazonu aprēķina nevērtētajiem dzīvniekiem.
9.	Vecuma diapazons 12 – 18 m.	Vidējais aitū (A) un teķu (T) vecuma diapazons no 12 līdz 18 mēnešu vecumā, kā arī aprēķina vidējo vecuma diapazonu nevērtētajiem dzīvniekiem.

Uz dzeltenā fona sadaļā/Kopsavilkums, varam izvēlēties arī citus atskaites veidus, norādot jebkuru novērtēto dzīvnieku grupu. Piemēram, norāda atskaites veidu ar nosaukumu “Jēru ieguve, auglība, saglabāšana”.

Atskaites veids:

Nospiežot ar kreiso peles taustiņu uz pogas “Drukāt kopsavilkumu”, tiek izveidota rezultātu tabula “Jēru ieguve, auglība, saglabāšana (14. att.).

14. attēls

Aitū pārraudzības kopsavilkums
 Dati par galatapsākšu

Pārraudzības gads 2017/2018
 Izdrukāts 20.09.2018 11:02:04

Jēru ieguve, auglība, saglabāšana

Rādītāji	Vērtētiem dzīvniekiem			Pārējiem dzīvniekiem 24		
	Pārraudzības gads			Pārraudzības gads		
	Iepriekšējais 21	+/- 22	Pēdējais 23	Iepriekšējais	+/-	Pēdējais
Atnesušās AM 1	473	-47	426	232	+28	260
Abortējušās AM 2	1	+0	1	3	-2	1
Ālavas AM 3	65	+62	127	44	+23	67
JAM auglība % 4	208	+8	216	176	+2	178
Dzimuši jēri uz AM 5	1,8	-0,1	1,7	1,5	-0,1	1,4
Dzimuši jēri 6	986	-64	922	409	+54	463
Dzimuši pa vienam 7	71	-24	47	68	+2	70
Dzimuši diviņi 8	596	-60	536	302	+54	356
Dzimuši triņģi 9	291	+24	315	39	-6	33
Dzimuši >3 10	28	-4	24	0	+4	4
Dzimušās A 11	460	+6	466	177	+32	209
Dzimuši T 12	467	-48	419	199	+13	212
Nobeigušies jēri 13	34	-15	19	24	-8	16
Dzīvot nespējīgi 14	7	+1	8	6	+2	8
Dzimuši nedzīvi 15	59	-22	37	33	+9	42
Atšķirti jēri 16	844	-19	825	339	+48	387
Atšķirti jēri uz AM 17	1,6	-0,1	1,5	1,2	+0,0	1,2
Jēru saglabāšana % 18	85	+4	89	82	+1	83
Jēru dzīvmasa, kg 19	19,5	-0,7	18,8	19,6	-0,2	19,4
Jēru dzīvmasa uz AM, kg 20	30,5	-2,5	28,0	23,8	-1,0	22,8

Attēlā redzam, ka tiek iekļauti visi dzīvnieki, kuri pārraudzības gadā atradās ganāmpulkā. Kā redzams, tā ietver informāciju par aitām, kas ir atnesušās, abortējušās, kā arī tādās aitas, kas ir uzskatāmas par ālavām. Tālāk uzskatāmi redzams, cik jēri dzimuši pa vienam, dzimuši kā dvīņi vai trīņi. 14. attēla “Jēru ieguve, auglība un saglabāšana” informācija ir apkopota par 2017/2018 pārraudzības gadu. Lapas izdruka veikta 20.09.2018 plkst.11:02:04. Skaidrojums 14. attēla tabulas rādījumiem apskatāms 5. tabulā.

5. tabula

Nr.p.k.	Rādījums	Nosaukums/skaidrojums
1.	Atnesušās AM	Atnesušās aitu mātes. Šajā grupā skaita tās aitas, kurām ir reģistrēta atnešanās ar dzīviem vai nedzīviem pēcnācējiem pārraudzības gadā ganāmpulkā.
2.	Abortējušās AM	Abortējušās aitu mātes. Skaita tās aitas, kurām ir reģistrēts aborts pārraudzības gadā ganāmpulkā.
3.	Ālavas AM	Ālavas aitu mātes. Šajā grupā skaita tās aitas, kurām nav reģistrēta atnešanās vai aborts, vai tās aplecināšana ir uzsākta ne vēlāk kā 160 dienām pirms iepriekšējā pārraudzības gada beigām ganāmpulkā.
4.	AM auglība %	Aitu mātes auglība, izteikta procentos. Aprēķina aitu dzimušo jēru skaits*piemēram, 1.5 (koeficients)*100%.
5.	Dzimuši jēri uz AM	Dzimuši jēri uz aitu māti. Skaita piedzimušos dzīvos, nedzīvos un dzīvot nespējīgos pēcnācējus, uzrādot vidējos rādījumus aitu mātei.
6.	Dzimuši jēri	Skaita piedzimušos dzīvos, nedzīvos un dzīvot nespējīgos jērus.
7.	Dzimuši pa vienam	Dzimušo dzīvo un nedzīvo jēru skaits ar vienu pēcnācēju metienā.
8.	Dzimuši dvīņi	Dzimušo dzīvo un nedzīvo jēru skaits ar diviem pēcnācējiem metienā.
9.	Dzimuši trīņi	Dzimušo dzīvo un nedzīvo jēru skaits ar trim pēcnācējiem metienā.
10.	Dzimuši>3	Dzimušo dzīvo un nedzīvo jēru skaits ar vairāk par trim pēcnācējiem metienā.
11.	Dzimušās A	Dzimušās aitiņas. Dzimušo sieviešu kārtas jēru skaits.
12.	Dzimuši T	Dzimuši teķīši. Dzimušo vērtēto vīriešu kārtas jēru skaits.
13.	Nobeigušies jēri	Skaita tos jērus, kuri piedzimst dzīvi, bet nav pārraudzības rezultātos un nobeigušies 3 – 95 dzīves dienā.
14.	Dzīvot nespējīgi	Šajā grupā ietver tos jērus, kuri nobeidzās 1 – 2 dzīves dienā.
15.	Dzimuši nedzīvi	Skaita tos jērus, kuri piedzimst nedzīvi.
16.	Atšķirti jēri	Skaita jērus, kuriem ir ieraksts datu bāzē par svēršanu 70 dienu vecumā.
17.	Atšķirti jēri uz AM	Skaita jērus uz aitu māti, kuriem ir ieraksts datu bāzē par svēršanu 70 dienu vecumā.
18.	Jēru saglabāšana, %	Aprēķina atšķirto jēru īpatsvaru (procentos) aitu mātēm.
19.	Jēru dzīvmasa, kg	Jēru kopējā dzīvmasa (kilogramos) aitu mātēm.
20.	Jēru dzīvmasa uz AM, kg	Jēru dzīvmasa uz aitu māti (kilogramos). Atšķirto jēru kopējā dzīvmasa vidēji aitu mātei pārraudzības gadā.
21.	Iepriekšējais	Iepriekšējais pārraudzības gads, tabulā redzama informācija par iepriekšējo pārraudzības gada rādījumu.
22.	+/-	Rādījuma starpība salīdzinājumā ar iepriekšējo pārraudzības gadu.
23.	Pēdējais	Pēdējā pārraudzības gada rezultāts.
24.	Pārējiem dzīvniekiem	Aprēķinātie rādījumi dzīvniekiem, kas atradās ganāmpulkā, bet nav vērtējuma.

Kopsavilkumu varam iegūt arī par aitu mātēm. Līdzīgi kā iepriekš, norādam atskaites veidu,

Atskaites veids:

spiež uz pogas “Drukāt kopsavilkumu”. No reģistrētiem datiem, varam iegūt kopsavilkumu par vidējiem rādītājiem aitu mātēm visā ganāmpulkā (15. att.).

Aitu pārraudzības kopsavilkums					Pārraudzības gads		2017/2018							
Dati par ganāmpulku					Izdrukāts		10.09.2018 13:35:30							
Vidējie rādītāji aitū mātēm					2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Nr.p.k.	Grupa	Dzīvnieka ID nr.	Dzimšanas datums	Šķirne	Asinība 1	Atnešanās skaits	Jēru skaits	Auglība, %	Punkti	Saglabāti	Jēru dzīvmasa 70 d., kg	Punkti	Punkti kopā	Klase
1	0	LV [redacted]	05.09.2003	LT	LT 100.00%	10	21	210	10	20	20.0	10	20	E
2	0	LV [redacted]	16.02.2007	LT	LT 50.00% OX 50.00%	9	18	200	10	15	20.4	7.5	17.5	E
3	0	LV [redacted]	13.06.2007	LT	LT 93.75% VM 6.25%	9	17	189	10	15	19.9	9	19	E
4	0	LV [redacted]	02.08.2005	LT	LT 100.00%	9	15	178	9	16	20.3	10	19	E

Kopsavilkumā redzam informāciju par aitū mātēm, konkrēti, identitātes numuru, dzimšanas datumu, šķirni, asinību un visbeidzot aprēķinātos vidējos rādītājus katrai aitū mātei. Varam redzēt aitas atnešanās reižu un pēcnācēju skaitu, aprēķināto auglību, piešķirtos punktus, vidējo jēru dzīvmasu 70 dienu vecumā un visbeidzot aitas novērtējumu - ailītē "Klase". Pārējo rādītāju skaidrojums 6. tabulā.

6. tabula

Nr. p.k.	Rādītājs	Skaidrojums
1.	Asinība	Aitū mātes asinība, izteikta procentos (%).
2.	Atnešanās skaits	Aitū mātes kopējais atnešanās skaits līdz atskaites perioda beigām.
3.	Jēru skaits	Kopējais dzimušo jēru skaits līdz atskaites perioda beigām.
4.	Auglība, %	Dzimušo jēru īpatsvars uz atnešanos skaitu līdz atskaites perioda beigām.
5.	Punkti	Auglības vērtējuma punkti atskaites gadā.
6.	Saglabāti	Kopējais dzimušo jēru skaits ar noteiktu dzīvmasu 60-95 dienu vecumā līdz atskaites perioda beigām.
7.	Jēru dzīvmasa 70 d., kg	Saglabāto jēru vidējā korigētā dzīvmasa 70 dienu vecumā līdz atskaites perioda beigām.
8.	Punkti	Jēru dzīvmasas vērtējuma punkti atskaites gadā.
9.	Punkti kopā	Vērtējuma punktu summa atskaites gadā.
10.	Klase	Atskaites gadā iegūtā klase (vērtējums).

Visbeidzot, varam iegūt un apskatīt vidējo vērtējumu teķiem. Jāizvēlas atskaites veids "Vidējie rādītāji teķiem" (16. att.).

Atskaites veids:

Vidējie rādītāji teķiem

Drukāt kopsavilkumu

un spiež uz pogas "Drukāt kopsavilkumu". Rezultātā iegūst tabulu "Vidējie rādītāji teķiem".

